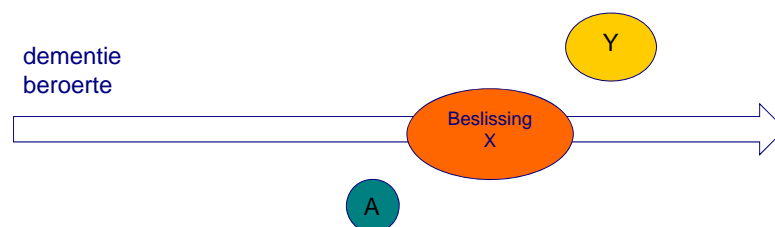

Aanleiding

- 74-jarige man verwezen door huisarts
- Sinds enkele jaren dementie
- Huishoudelijke hulp ten huwelijk gevraagd
- Zoon: wilsbekwame beslissing?

Wilsbekwame besluitvorming?

Stap 1: signaleer

Fetherstonhaugh et al. (2013)

'Being central to decision making means I am still here!'

Fetherstonhaugh et al. (2013)

'I thought [my son and daughter] had come to see me. I was so excited, made them a cup of tea, because they don't come very often. And they had this plan in mind but they never told me what they were going to do. They were going to take me and put me in a nursing home. They never mentioned it to me. I just found out when they'd gone when I saw they had my sponge bag... ready to take'

Grisso & Appelbaum (1998)

'Determination of incompetence represents one of the most profound infringements of a citizen's rights.'

Mental Capacity Act UK (2005)

A person is not to be treated as unable to make a decision, unless *all* practicable steps to help him to do so have been taken without success

Mijnheer Johnston

- 84 jaar, weduwnaar, Zuid-Amerika
- Ernstig linkszijdig herseninfarct
- Opgenomen op revalidatie afdeling
- Ernstige lichamelijke beperkingen
- Apathisch, geen enkele communicatie
- Geen familie of andere betrokkenen

Mijnheer Johnston

- Geen oogcontact, geen reacties op vragen
- Geen tekenen van vitale depressie (observatie)
- Niet langer in staat te beslissen?
Wilsonbekwaam?
- Multidisciplinair overleg

Getoonde gedrag

- Cognitieve stoornissen t.g.v. hersenaandoening of schade
- Emoties
- Gedachten
- Cultuur
- Religie
- Persoonsgeschiedenis
- Systemische invloeden

Biopsychosocial
factoren

Stap 2: Exploreer

Gedrag dat de vraag naar wilsonbekwaamheid doet opkomen kan gerelateerd zijn aan veelheid van factoren, die niets met wilsonbekwaamheid te maken hebben

Mevrouw Koenders

- 87 jaar, bekend met cognitieve achteruitgang
- sterke behoefte aan autonomie
- heup gebroken, delier
- observatie afdeling
- bezorgde zoon: weigert hulp en onderzoek
- overziet zij haar eigen situatie nog wel?

Mevrouw Koenders

- Wetenschappelijke literatuur m.b.t. bevorderen van ziekte-inzicht bij dementie: rol van vertrouwen en veiligheid
- Exploratie: inzicht aanwezig maar angst voor dementie en achteruitgang
- Interventie: cognitieve herformulering (hulp toestaan – zo lang mogelijk thuis wonen)

Angst en besluitvorming

Sterk effect op de interpretatie van informatie, oordelen en besluitvorming: 'kleurt' informatie negatief, leidt tot andere voorkeuren, en verandert proces van besluitvorming

(Blanchette & Richards, 2010)

Stap 3: psychodiagnostiek

1. Cognitieve stoornissen of emotionele beperkingen die kunnen bijdragen aan wilsonbekwame besluitvorming?
2. Interventies die besluitvorming kunnen bevorderen?

Stap 4: intervenueer

Interventies kunnen het gedrag doen veranderen en formele beoordeling van wilsbekwaamheid overbodig maken

Mijnheer de Boer

- 79 jaar, gehuwd
- matig ernstige vorm van ziekte van Alzheimer
- gevaarlijk rij-gedrag volgens dochter
- hij is het daar niet mee eens
- is hij nog in staat zelf te beslissen?

Mijnheer de Boer

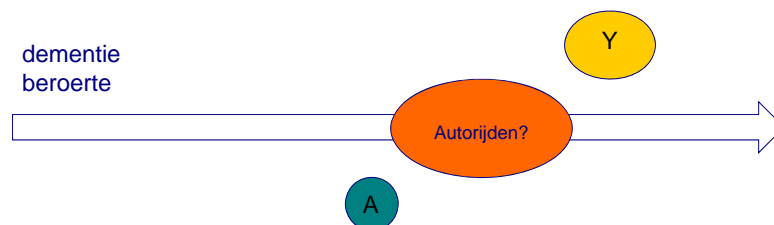
Exploratie:

- betekenisgeving? gedachten?

Interventie:

- niet-helpende gedachte 'niet langer kunnen rijden vanwege achteruitgang' vervangen door 'verantwoordelijk vader zijn'

Besluitvorming in bredere zin

5. Formele beoordeling

- Creeer optimale beoordelingssituatie
- Beoordeel WBH in gesprek
- Betrek belangrijke andere in besluitvorming

Stap 6: Evalueer

Sabat (2005)

'If a clear lack of capacity indicated, the person should be approached and treated as one who has incurred a loss of significant meaning'

Centrum voor Wilsbekwaamheidsvragen

Vakgroep Huisartsgeneeskunde & Ouderengeneeskunde VUmc

1. Voorlichting
2. Consultatie
3. Onderwijs
4. Onderzoek

} psychologische,
medische, ethische,
en juridische expertise

Moye et al. (2013)

'The theories, models, and research findings from the judgment and decision-making literature must be considered in future capacity research with older adults if we are to fully understand the decision-making process in the context of capacity determinations.'

Effect van keuzehulpen (Cochrane review; Stacey et al., 2014)

- Doel: ondersteunen bij nemen van complexe medische beslissingen waarbij voor- en nadelen van verschillende behandelingen moeten worden afgewogen (schriftelijke informatie, video, of hulp via web)
- Effect: meer kennis, voelen zich beter geïnformeerd, beter zicht op wat voor hen het belangrijkste is, actievere deelname aan besluitvorming

Dank u wel voor uw aandacht!

s.teunisse@vumc.nl

Wilsbekwaamheid

Het vermogen om de eigen belangen redelijk te waarderen met betrekking tot de beslissing die aan de orde is